

Dag van het Sportonderzoek 7 oktober 2010

Kenmerken van jongeren met en zonder sportief zelfbeeld

Kirsten Verkooijen
Gezondheid en Maatschappij

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGEN UR

Onderzoeksvraag

Welke persoonlijke en demografische variabelen hangen samen met een sportief zelfbeeld onder jongeren?

Individuele determinanten van sportgedrag

- Attitude

- “sporten is stom/leuk/vermoeiend”

- Sociale invloed

- “mijn ouders vinden dat ik moet sporten”

- Eigen-effectiviteit

- “ik ben goed in sport” “ik heb tijd om te sporten”

- Zelfbeeld

- “ik zie mijzelf als een sportief persoon”

Zelfbeeld: “wie ben ik?” en “waar sta ik voor?”

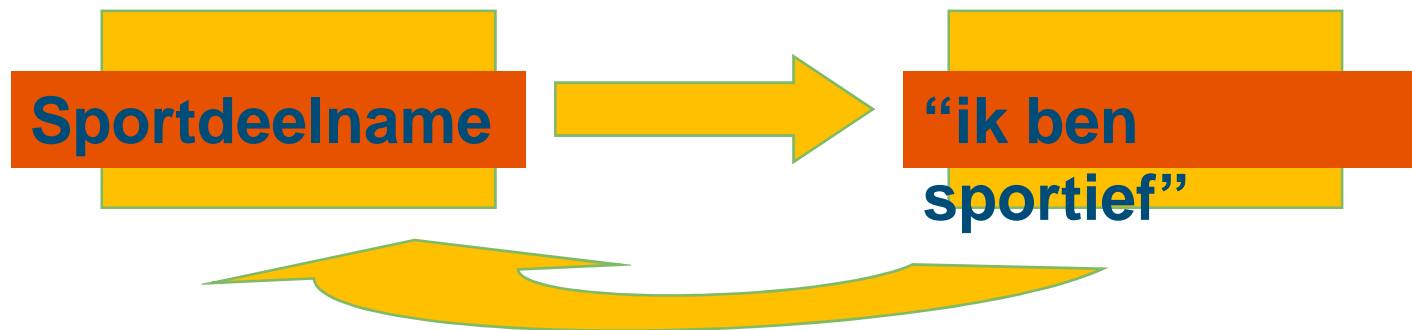

Relatie zelfbeeld en gedrag

Identiteitstheorie (Tajfel & Turner, 1972):

- Mensen ontleen hun zelfbeeld aan de mensen waarmee ze omgaan (sociale identiteit) en aan hun eigen gedrag (eigen-identiteit)
- Mensen streven naar een consistent zelfbeeld en gedragen zich daarom graag op een manier die hun identiteit bevestigt

- Daarnaast speelt identiteit een rol in gewoontegedrag en vormt het een intrinsieke motivatie voor gedrag

Voordelen van een sportief zelfbeeld

- Verhoogde deelname aan sport en beweging
- Algemeen gezondere leefstijl²

- Keerzijde van sterk (eenzijdig) sportief zelfbeeld: verhoogde kans op burnout bij tegenvallende prestaties of blessures³

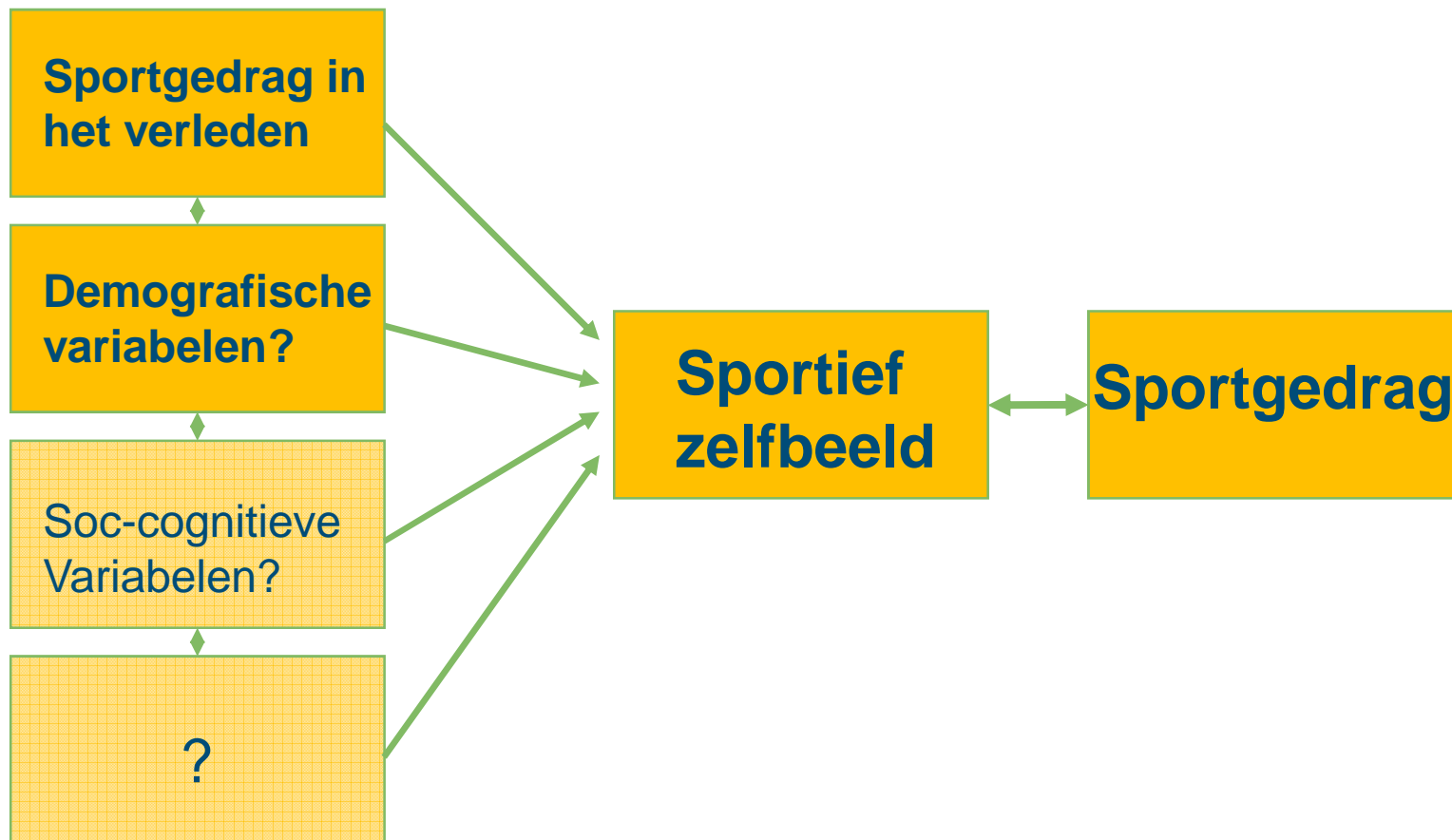
1. Anderson, C. B. et al. (2009). Contribution of Athletic Identity to Child and Adolescent Physical Activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 37, 220-226.

2. Verkooijen, K.T., Kremers, S.P.J., & Nielsen, G.A. (2008). Leisure time physical activity and smoking in adolescence: an examination of potential mediating and moderating factors. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 157-163

3. Raedeke, T.D., & Smith, A.L. (2001). Development and preliminary validation of an athlete burnout measure. *Journal of Sport Exercise Psychology*, 23, 281-306.

Determinanten van een sportief zelfbeeld

Onderzoeksdesign

- Cross-sectionele dataverzameling d.m.v. vragenlijsten onder 588 leerlingen van een scholengemeenschap in Wageningen
- Zowel vmbo, mavo, havo als vwo leerlingen
- Vragenlijsten uitgedeeld door docent en in klas ingevuld
- Het onderzoek vond plaats tussen okt '07 en jul '08

De vragenlijst

- Zelfbeeld: 8 stellingen op een 7-puntschaal. Bijv. “Ik zie mijzelf als een sportief persoon” helemaal eens – helemaal oneens
- Sportgedrag: hoe vaak besteed je gemiddeld per week in je vrije tijd minimaal 15 min. achterelkaar aan intensieve, middelmatige en lichte beweging? (Godin's LTEQ)
- 7 sportmotieven op 7-punt schaal: plezier, prestatie, sociaal, uiterlijk, gezondheid, persoonlijke norm, sociale norm
- Lidmaatschap sportclub/vereniging
- Rookgedrag
- Achtergrondvariabelen

Steekproefbeschrijving

		N	%
Geslacht	man	262	48
	Vrouw	279	52
Leeftijd	12	64	11
	13	108	19
	14	112	20
	15	101	18
	16	103	19
	17-19	69	12
Opleiding	vmbo	198	34
	mavo	178	30
	havo/vwo	212	36
Totaal		588	100

Beschrijving resultaten

		Sportgedrag M (SD)	Zelfbeeld M (SD)	Lidmaatschap sport %	Roken %
Geslacht	man	12.3 (9.6)	5.0 (1.1)	75	16
	vrouw	10.8 (8.1)	4.5 (1.4)	66	15
Leeftijd	12	13.6 (12.9)	5.2 (1.1)	90	0
	13	12.1 (5.7)	4.9 (1.2)	74	8
	14	11.0 (10.3)	4.7 (1.3)	67	11
	15	10.4 (8.7)	4.6 (1.3)	57	23
	16	11.4 (8.3)	4.5 (1.3)	67	32
	17-19	12.3 (7.9)	5.0 (1.3)	74	12
Opleiding	vmbo	10.2 (7.2)	4.6 (1.3)	58	23
	mavo	11.1 (7.9)	4.7 (1.3)	69	12
	Havo/vwo	13.4 (10.9)	5.0 (1.1)	82	12
Totaal		11.7 (8.9)	4.8 (1.3)	70	16

Uitkomsten log. regressieanalyse op zelfbeeld*

		Bivariate analyse OR (95% CI)	Gecontroleerd voor sportgedrag OR (95% CI)
Geslacht (vrouw)		0.52 (0.35-0.76)	0.59 (0.39-0.88)
Leeftijd		0.89 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.02)
Opleiding (vmbo)	mavo	1.49 (0.96-2.32)	1.42 (0.90-2.23)
	havo/vwo	1.91 (1.23-2.95)	1.49 (0.95-2.35)
Lidmaatschap sport		5.56 (3.73-8.27)	4.82 (3.21-7.25)
Teamsport**		4.16 (2.36-7.33)	3.88 (2.18-6.91)
Roken		0.38 (0.24-0.62)	0.42 (0.26-0.69)

*geen of zwak sportief zelfbeeld (score ≤ 4) versus wel een sportief zelfbeeld (score > 4)

**alleen leden van een sportvereniging zijn in de analyse opgenomen

Conclusie & discussie

- Een sportief zelfbeeld hangt positief samen met lidmaatschap van een sportvereniging en (naar het lijkt) deelname aan teamsport
- Aandachtsgroepen voor interventies: vmbo-leerlingen, meisjes en rokers
- Onderzoek nodig naar *hoe* sportief zelfbeeld te versterken

Gezondheid en Maatschappij

Departement Maatschappijwetenschappen, Wageningen Universiteit

kirsten.verkooijen@wur.nl

© Wageningen UR

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGEN UR